

Тургускан башкы: Шожул Р.В.
**ШКОЛА НАЗЫЛЫГ
УРУГЛАРНЫҢ БОТ-
БОТТАРЫНГА КАРЖЫ
ХАМААРЫЛГАЗЫ**

Эш-өөрүнгө каржы хамаарылга

Чүнү-даа бодунуу-биле кылыйн-дээр, сөс сүрер , үй-балай сөгленир оон кедерезе эш-өөрүн эттеп, шашкылап-тепкилей бээр аажы-чаңныг оолдар,уругларны - эш-өөрүнгө каржы хамаарылгалыг дээр.

Чүгө чошкуп турарларыл?:

- Улуг улустуң кичээнгейин бодунче хаара тудуп аар аргазы бооп болур;
- Сеткилинге таарышпаан бир-ле чүвени дамчыдар аргазы-даа болур;

- **Өжээргээ, шупту чүве мээңи- биле болзун дээр сеткилдии;**
- **Анаа-ла хөк бодап чошкуру;**
- **Канчаар эвестер болар, меңээ удур чүнү кылыптарларыл -дээн сеткили-биле;**

Чүге школага чошкурул?

Өске улуска, хөй кижилерге бодун көргүзүксээри база чогуш-кырыш-биле эштериниң, чаңгысклассчыларының бодунга эки хамаарылгазын чедип алыр аргазы.

Ада- иениң кижизидилгезиниң янзы- бүрү хевирлери:

Ада-иезиниң чагыргазы колдап турар. Чүгле негелделер болгаш оларның шын күүселдези. Кандыг-даа дугуржулга, сүмележишшин, хажыдыышкын турбас, ада-иезиниң айындан эртип болбас, чүгле күүселде-ле, күүселде.

Эмин эрттир негелде чок кижизидишкин

***Ада-иезиниң талазындан шуут
негелде чок, канчап-даа турда тогбас.
Ындыг ажы- төл хай-чагырга деп чуве
билбес боор. Өөрени бергеш хөлчок
бергедээрлер.***

Ажы-төлүн хөөн (хөңнү) чогу-биле кижизидери.

**Чамдык ада-целер көзүлдүр-ле хөңнү
чогун илередир болур. Бичи чаш
оглун азы уруун бажыңындан суг үндүр
ойладыптарлары бар**

Тоомча чок кижизидилге.

**Ада-ие чугле бодун бодаар, боттарының
ажыл-ижинче дүлдүне берген болур.
Ажы-төлү канчап- даа турар болза
оларга хамаанчок.**

Эмин эрттир «шын» кижизидилге.

**Бажыңыңга болгаш школага ажы-төл
эмин эрттир дыңнангыр, чөпшүл
болза-даа өске черге бодун өскээр
алдыныптып болуру.**

Чүглө бодун бодаар кижиге кылдыр кижизидери .

**Чаңгыс уруун азы оглун эмин эрттир
өпейлеп, чассыдып кааптарга, оозу чугле
мен кончуг мен, шупту чүве чугле меңээ,
шупту чүве мээңии-биле болзун, мээң
аайымдан кым- даа эртпезин дээр,
« бурганчыдып» каапкан деп болур.**

Хүндүткелдиг, идегелдиг, бүзүрелдиг болур
кылдыр кижизидери.

**Ажы- төлүнге бүзүрөп, бот-боттарын
хүндүлөжип, аразында сүмележип, уруг-
тарыының эргелерин хажытпайн,
дузалажып, идегеп, негелделерни болгаш
дүрүмнерни сагып кижизидери.**

Кым эки номчуп, бижип, санап турарыл?

Ф.И.О.	1-нүс.	Экст / Д.	Экст / Д.Б.Т.
1. Бараан Ай-Мерген	22	48	48
2. Бараан Сырга	50	71	60
3. Даржаа Эзир	16	48	50
4. Довут Айнэш	24	42	42
5. Ичин-Норбу Саша	25	48	39
6. Кол Шолбан	2	24	27
7. Маады Уруза	30	62	47
8. Монгуш Аян	23	44	36
9. Монгуш Кан-Демир	11	45	40
10. Ондар Алдын-Сай	50	53	47
11. Бараан Сыдым	2	28	25

12.Донгак Анэлла	22	62	62
13.Дагба Норбу	21	53	49
	33	97	68
15.Тамдын-оол Саша	23	80	63
16.Кол Сайыт		53	52
17.Хертек Угер	31	64	60
18.Салчак Аймир		29	28
19. Хомушку Монгун-Херел	27	44	46
20. Коожап Роберт		43	39
21.Чайбар Ангыр	15	65	60
22.Чукпанай Танаа-Херел	24	56	43
23.Ярин Даяан	24	73	64

**АЖЫ-ТӨЛҮҢӨРНИҢ
КИЖИЗИДИЛГӨЗИНГӨ
ЧӨДИИШКИННӨРНИ
КҮЗӨДИМ!**